

SUNUŐ

Kadınlar, hayatın her alanında olduğu gibi çalışma yaşamında da ayrımcılığa ve Şiddete maruz bırakılıyor. Medyada çalışan kadınların yaşadıkları da diğer işkollarında çalışan kadınlardan farklı değil.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Kasım 2016 verileri, medyadaki erkek egemenliğini gözler önüne seriyor. Buna göre, gazete ve dergilerde çalışan 40 bin 586 çalışandan yalnızca 15 bin 704'ü kadın. Kadınlar çalıştıkları kurumların karar alma mekanizmalarında çoğunlukla yer alamıyor. Örneđin 2 bin 52 genel yayın yönetmeninin yalnızca 552'si, 2 bin 636 sorumlu yazı işleri müdürünün 751'i kadınlardan oluşuyor.

Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) Kadın ve LGBTİ Komisyonu olarak medyanın bu erkek egemen ortamında çalışan kadınların iŐ yaşamında karşılaştığı ayrımcılığı ve Şiddeti, hem veriler hem de kadınların anlatımları ile ortaya koymak ve görünür kılmak amacıyla bir anket çalışması gerçekleŐtirdik. 221 kadınla sanal ortamda yapılan, yaklaşık bir ay süren anket çalışmasının sonucunda elde ettiğimiz bulguları sizlerle paylaşıyoruz. 8 Mart'ınızı kutluyor, bu vesileyle tüm kadın meslektaşlarımızı erkek Şiddetine ve cinsiyet ayrımcılığına karşı birlikte mücadeleye çağırıyoruz.

Son olarak raporumuzu mesleğini yaptıkları için 8 Mart'ı hapiste karşılayan kadın meslektaşlarımıza adıyor, bir kez daha "Gazetecilik Suç Deđildir!" diyoruz.

BİRİNCİ BÖLÜM

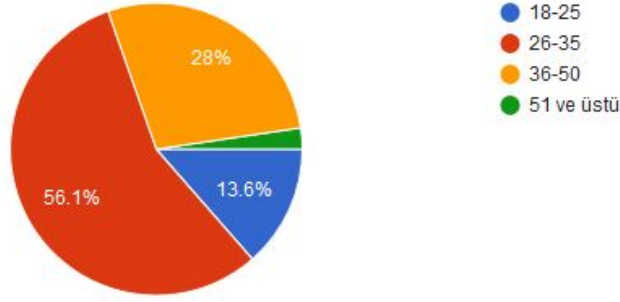
Demografik özellikler/Genel bilgiler

Yaş

Medyada çalışan ve anket çalışmamıza katılan kadınların yüzde 56'sı, yani yarısından fazlası (120 kadın) 26-35 yaş aralığında, yüzde 28'i ise (60 kadın) 36-50 yaş aralığında bulunuyor. Kadınların yüzde 13,6'sı (29 kadın) 18-25 yaş aralığındaki gençlerden oluşurken, 51 ve daha yüksek yaştaki kadınların oranı sadece yüzde 2,3 (5 kadın).

Yaşınız?

214 responses

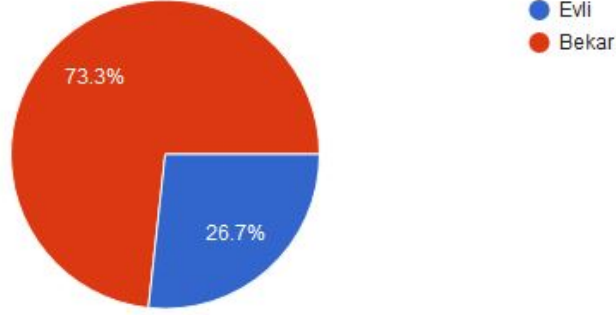

Medeni durum

Ankete katılan kadınların yüzde 73'ü bekâr, yüzde 27'si evli.

Medeni durum?

217 responses

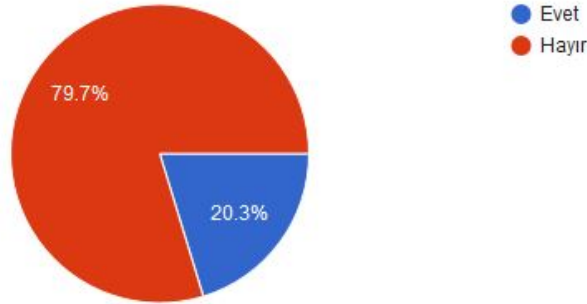

Çocuk

Ankete yanıtlayan kadınların beşte biri (yüzde 20) çocuk sahibi. Yüzde 80'inin çocuğu yok.

Çocuğunuz var mı?

212 responses

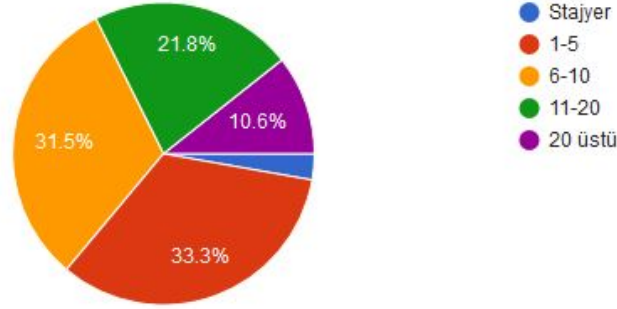

Kıdem

Ankete katılan kadınların yüzde 33'ü (72 kadın) medya işkolunda 1-5 yıldır, yüzde 31,5'i (68 kadın) ise 6-10 yıldır çalışıyor. Medyada 11-20 yıl arası süreyle çalıştığını belirten kadınların oranı yüzde 22 (47 kadın). Stajyerlerin oranı yüzde 2,8'de (6 kadın) kalırken, 20 yıl ve daha fazla süreyle medya işkolunda çalışanların oranı ise yüzde 10,6 (23 kadın).

Kaç yıldır medya işkolunda çalışıyorsunuz?

216 responses

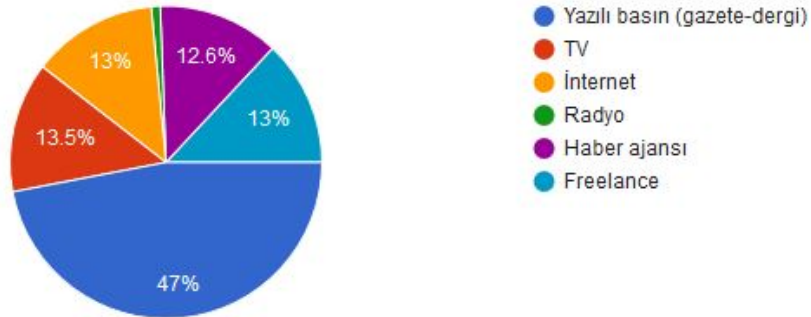

Kurum

Ankete katılan kadınların yarısına yakını (yüzde 47) yazılı basında (gazete-dergi) çalışıyor. Kalan yüzde 53'lük bölüm ise internet medyasında (yüzde 13), haber ajanslarında (12,6) ve televizyonlarda çalışan gazeteciler (13,5) ile freelance gazetecilerden (yüzde 13) oluşuyor. Ankete katılanlar arasında 2 de radyo çalışanı bulunuyor.

Çalıştığınız kurum?

215 responses

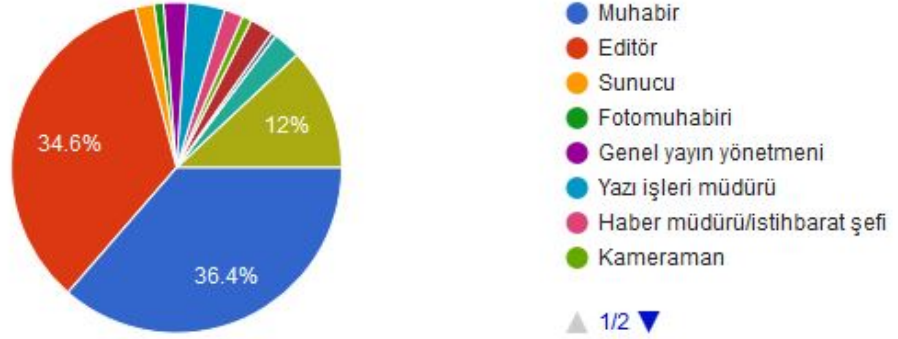

İş tanımı

İş tanımı sorulan kadın çalışanların büyük bölümü (yüzde 71), muhabir (79 kadın) veya editör (75 kadın) olduğu bilgisini veriyor. Soruyu yanıtlayan 5 kadın 'genel yayın yönetmeni', 8 kadın 'yazı işleri müdürü', 4 kadın 'haber müdürü/istihbarat şefi' olarak görev yaptığını beyan ediyor. Medya kurumlarında karar alma mekanizmaları arasında yer alan bu üç görevde çalışan kadınların oranı toplamda sadece yüzde 7,8.

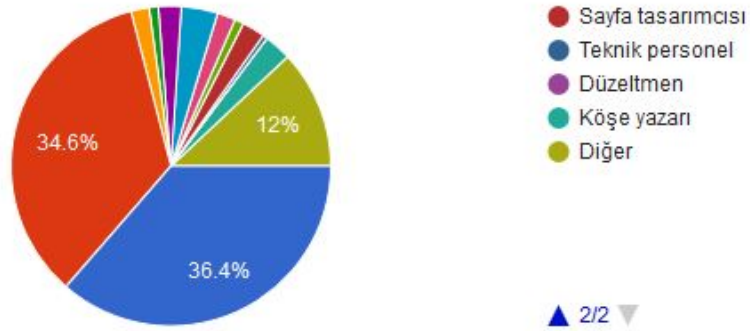
İş tanımınız?

217 responses

İş tanımınız?

217 responses

Sendika üyeliği

Ankete katılan kadınların yarısından biraz fazlası (yüzde 50,9), Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) üyesi.

İKİNCİ BÖLÜM

Evlilik ve Çocuk

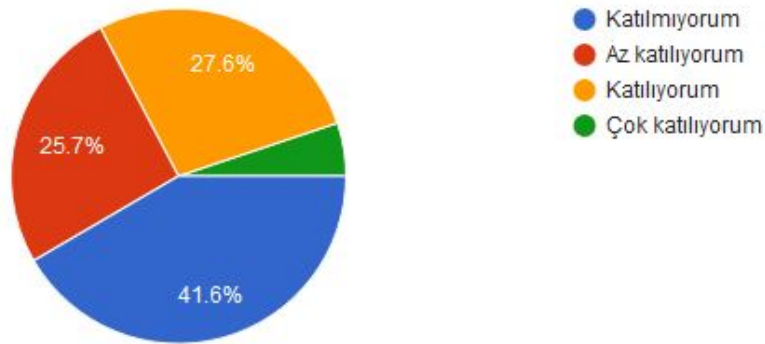
Gazeteci kadınların 'kadın' olmaktan kaynaklı yaşadıkları sorunlar, diğer işkollarında çalışan kadınlardan farklı değil. Anket sonuçlarımız da gösteriyor ki, gazeteci kadınlar, evlenmenin ve

çocuğunun olmasının meslek hayatını olumsuz etkilediğini düşünüyor. Gazete manşetlerinde annelik kutsanırken, gazeteci kadınlar çocuk doğurduğunda esnek ve güvencesiz çalışma koşullarına itiliyor, bazen işten çıkarılıyor. Yoğun iş temposu ve işsiz kalmama mücadelesine bir de onlardan beklenen ev işleri ve çocuk bakımı ekleniyor. Kadınlara iş güvencesi ve çocuk bakımı için gerekli sosyal hizmetleri sağlamak yerine doğurganlığı artırmayı hedefleyen politikalar, geçim derdi olan ve 'bu çocuğu nasıl büyüteceğim' diye düşünen gazeteci kadınları çıkmaza sürüklüyor. Kadınların önemli bir bölümü çocuğu olduğunda meslek hayatına ara vermek ya da gazeteciliği tümüyle bırakmak zorunda kalıyor.

Ankete katılan kadınların yüzde 58'i evli bir kadın olmanın meslek hayatını olumsuz etkilediği ya da etkileyeceği düşüncesine az ya da çok katılıyor. Soruyu yanıtlayan her 10 kadından 3'ü (yüzde 32,7) "Katılıyorum" veya "Çok katılıyorum" yanıtını verirken, her dört kadından biri (yüzde 25,7) bu fikre az katıldığını beyan ediyor. "Katılmıyorum" diyen kadınların oranı ise yüzde 42.

"Evli bir kadın olmam meslek hayatımı olumsuz etkiliyor"/"Evlenirsem meslek hayatımın olumsuz etkileneceğini düşünüyorum"

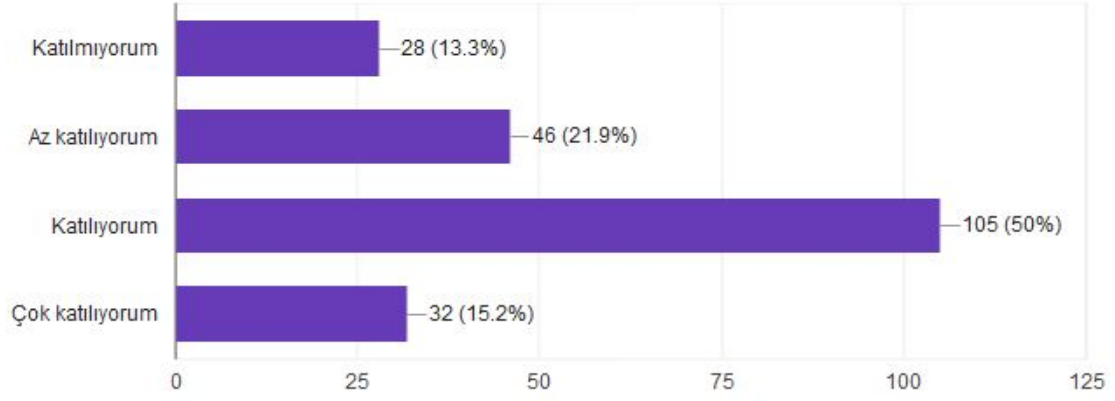
214 responses

Evliliğin meslek hayatını olumsuz etkilemediğini/etkilemeyeceğini düşünen kadınların oranı (yüzde 42) görece yüksek olsa da, bu kadınların büyük bölümünün çocuk konusunda aynı fikirde olmadığı görülüyor. Kadınların yalnızca yüzde 13'ü, çocuğunun olmasının meslek hayatını olumsuz etkilemediği ya da etkilemeyeceği düşüncesinde. Kadınların büyük bölümü (yüzde 87) ise çocuk sahibi olmanın meslek hayatını olumsuz etkilediği ya da etkileyeceği düşüncesine az ya da çok katılıyor. Kadınların yüzde 65'i "Katılıyorum" ya da "Çok katılıyorum" yanıtını veriyor.

"Çocuğumun olması meslek hayatımı olumsuz etkiledi"/"Çocuğum olursa meslek hayatımın olumsuz etkileneceğini düşünüyorum"

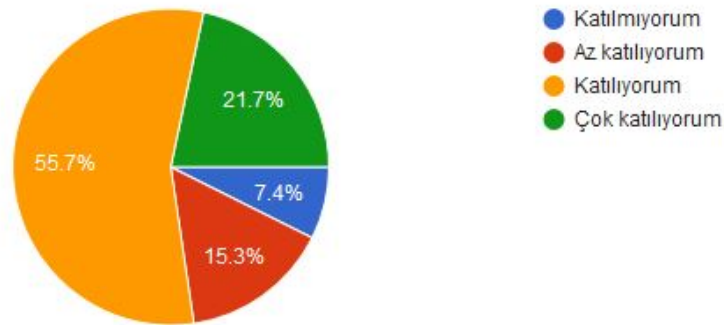
210 responses

Gazeteci kadınlar, çocuk sahibi olmanın meslek hayatlarını olumsuz etkilediğini belirtiyor, çünkü çocuğun bakım yükü kadının üzerine kalıyor. Kadınların büyük bölümü (yüzde 77), "Bana kreş imkânı sağlansaydı iş hayatım olumsuz etkilenmezdi" diye düşünüyor. Kadınların yüzde 15'i bu soruya "Az katılıyorum" yanıtını verirken, "Katılmıyorum" diyen kadınların oranı sadece yüzde 7,4.

"Bana kreş imkanı sağlansaydı iş hayatım olumsuz etkilenmezdi"

203 responses

Esnek çalışma koşulları zorluyor

"Evli olmak ve/ya çocuk sahibi olmak iş hayatınızı nasıl olumsuz etkiledi/etkiliyor?"

Bu açık uçlu soruya verilen yanıtlar, kadınların karşılaştığı en büyük sorunlardan birinin esnek çalışma koşulları olduğunu ortaya koyuyor. Kadınlar, çalışma saatlerinin belirsizliği, iş yoğunluğu ve fazla mesailer nedeniyle iş ve aile yaşamı arasında denge kuramadıklarını, bu durumun kendilerini yıpratıldığını anlatıyor. Kadınlar, özel hayatlarına yeterince zaman ayıramadıklarında büyük stres yaşıyor, partnerlerinin anlayışsız olması bu stresi daha da artırıyor:

-“Bu meslek 9-17 arası yapılmıyor sadece. Haber her saat yazılabiliyor, kaynak her saat arayabiliyor. Öyle olunca da özel hayattan çalınıyor, eşten çocuktan.”

- **“Bizim mesleğimiz çok fazla ödün (Zaman, enerji vs) gerektiriyor. Çocuk için dezavantaj.”**

-“Cumartesi günleri çalışıyor olmak hem evimle hem de eşimle vakit geçirmemi engelliyor. Dolayısıyla her iki mesele de canımı sıktığı için meslekten soğudum.”

-“Çoğu zaman fazla mesai yapmak gerekiyor, çocuk varken bu mümkün olmazdı.”

-“Çalışma saatleri belirsiz olduğundan çocuğumun okul çıkışlarına yetişemedim.”

-“Dışarıdan bir olumsuzluk dayatmasından ziyade, evle iş arasında denge tutturma içgüdüğü insanı yıpratıyor.”

-“Çalışma saatleri ve iş yoğunluğu nedeniyle çocuğa vakit ayıramamak; hastalık vs durumlarında işyerinden çıkamamak, kimi zaman 20 saati bulan çalışma saatleri nedeniyle özel hayatının olamaması...”

-“Mesaiye kalmak zor olur, çalışma saatleri düzenli değil, vicdan yaptırır, özel hayata zaman ayırmak güç.”

-“Haber takiplerinde zorlandım. Planlarımı evdeki duruma göre yapmak zorunda kaldım.”

-“Evlili olunca evde sizi bekleyen birinin olması duygusal stres yaratıyor. Eş ne kadar anlayışlı da olsa kadının gece yarılarda işten gelmesi veya evde bilgisayar başına oturup çalışması mesele oluyor. Nitekim işten dönünce evde de kadını bekleyen sorumluluklar var maalesef. Bir de çocuk oldu mu, evdeki sorumluluk on kat artıyor.”

-“Eşimin de gazeteci olması nedeniyle mesleğimde bir sorun yaşamadım. Ancak farklı bir meslekte olması durumunda evlilik ve meslek hayatı nasıl olurdu, bu da ayrı bir konu...”

Kadınlar evde de mesai yapıyor

Evlilik ve çocuk söz konusu olduğunda kadınların karşılaştığı bir diğer sorun ise toplumsal cinsiyet rolleri. Anketimize katılan kadınlar, ev ve bakım işlerinin onlardan beklendiğini, erkeklerin bu konularda sorumluluk almadığını, bu nedenle sıkıntı yaşadıklarını anlatıyor:

-“Evlendikten sonra sorumluluklarım arttı. İş, evi ve eşimi beraber idare etmekte zorlanıyorum. Zaman zaman yöneticilerim, zaman zaman ise eşim çok anlayışsız.”

-“Evde çalışan biriyim. Kendi planımı uygulayamıyorum. Ev işleri ben evde olduğum için benden bekleniyor.”

-“Evli ve çocuklu olmak kadınların özel hayatını olumsuz etkiliyor. Ataerkil zihniyet nedeniyle erkekler ev işi, çocuk bakımı konusunda sorumluluk almadiğı için kadın özel hayatında ağır sorunlarla mücadele etmek zorunda kalıyor. Şirketlerin kreş, emzirme odası, karne günü izni, çocukların etkinliklerine katılım izni vs. imkânlar sunmaması da yine kadının ezilmesine neden oluyor.”

-“Kadın gazeteciler mesleklerini yaparken bir de ailenin yükünü taşımak durumunda kalıyor. Erkekler de her ne kadar iş yapsa da bu bir kadının işe, eve, çocuklara ayırdığı vakit kadar olmuyor. Bu nedenle de olumsuzluklar ortaya çıkıyor.”

-“Ev işlerinin kadınların ‘doğal görevi’ gibi görülmesi...”

-“Mevcut koşullarda çocuğun tüm yükü üzerimdeyken iş hayatıma odaklanamayacağımı düşünüyorum.”

-“Çocuğum olsa sürekli bakım gerekeceği için çalışma yoğunluğunu olumsuz etkiler, ilk aylarda kreşe de vermek mümkün değil, babayla annenin eşit izin süreleri kullanmaları sorunu bir dereceye kadar çözebilir.”

‘Anne olunca işi bıraktım’

Kadınların birçoğu, çocuk doğurduktan sonra meslek hayatına ara vermek durumunda kaldığını ya da mesleği bıraktığını anlatıyor. Devlet ve patronlar tarafından çocuğu olan çalışanlara kreş olanağı sağlanmaması, kadınları mesleğin dışına iten önemli etmenlerden biri.

-“Çocuklarıma bakmak için ara vermek zorunda kaldım, her seferinde daha düşük maaşla ve yeniden başladım. Benden daha düşük seviyedeki erkekler terfi alırken, ben yıllarca bekledim.”

-“Çocuklarım olunca kreş-bakıcı sorunu yaşadım.”

-“Bir süre uzak kalmamı gerektirdi.”

-“Kökten etkiledi! Çocuğum olduktan sonra işten ayrılmak zorunda kaldım. Gazetede uzun mesai saatleri nedeniyle bebeğimle ilgilenmem imkânsız olacaktı. Fiziksel ve ruhsal olarak da dönmeye hazır değildim.”

-“Kişisel bakımı ve eğitimi konusunda bakıcı bulmakta zorlandım.”

-“Çocuğum olduğundan beri full time çalışmıyorum, gazete ve dergilere dışardan iş yapıyorum. Freelance çalışmak da her ne kadar mesleğini yapsan da belli bir kuruma bağlı gazetecilik yapmadığından seni camianın dışında bırakıyor. Sigortanın işlememesi de cabası. Çocuğum 5 yaşında. Ancak şimdi tekrar full time çalışmaya hazır hissediyorum. İşin doğrusu, eski çalışma temposuyla evdeki çocuğumu neredeyse hiç göremezdim. Meslekte maaşlar çok az olduğundan kazandığımı bakıcıya verecektim ki çok anlamsız olacaktı. Böylece çocuğumun yanında kalmayı seçtim. 5 yıl aradan sonra şimdi geri dönmeye hazır olsam da, ara verdiğim için ve yaşım da 40’ın üzerinde olduğu için kadrolu işe alınmamın daha zor olacağını düşünüyorum.”

'Çocuğum olsaydı pozisyonumu erkek meslektaşım kapardı'

Çocuğu olmayan kadınlar da çocuk doğurmaları durumunda mesleği bırakmak ya da iş hayatına ara vermek zorunda kalabileceklerini söylüyor. Kadın meslektaşlarımızdan bazıları, çocuğu olması durumunda bulunduğu pozisyona erkek meslektaşının getirileceği düşüncesinde.

-“Evli olmak olumsuz etkilemedi, ancak çocuğum olursa çocukla ilgilenmek için çalışma hayatından bir süre uzak kalmak, daha sonra ise çocukla ilgilenmek için çalışma saatlerinde sorun yaşayacağımı düşünüyorum.”

-“Henüz çocuk sahibi değilim, ancak çocuğun okula gidene kadar bakıma ihtiyacı olması düşündürücü bir sorun.”

-“Çocuğum olsaydı bu pozisyonumu erkek meslektaşım kapardı.”

-“Bu pozisyonum erkek meslektaşım tarafından doldurulurdu.”

'Sen şimdi yavrularsın, işe gelmezsin'

Ankete katılanlar arasında, evli olduğu ya da çocuğu olduğu için patronunun ve yöneticilerinin mobbingine maruz kaldığını, işe alım sürecinde ya da sonrasında ayrımcılığa uğradığını ve işten atıldığını anlatan çok sayıda kadın var:

-“Evlenirken ‘Sen şimdi yavrularsın, işe gelmezsin’ denilerek işten ayrılmam istenmişti.”

-“Yakında zengin koca bulursun denilerek, bu mesleğin kadınlara uygun olmadığı, evlenirsem sorunlar yaşayacağım söylenerek psikolojik baskı yapıldı.”

-“Çocuğum oldu, doğum iznimin bittiği gün kovuldum.”

-“Hamileyken işten çıkarıldım.”

-“Kadın gazetecilerin özellikle hamilelik ve hamilelik sonrası işe alınmamasına ilişkin çok büyük bir baskı var. Bunu hamileyken işten atıldıktan sonra fark ettim. Daha sonra yaptığım görüşmelerde hamile gazetecilerin birçoğunun işe devam etmediğini gördüm. Bu ciddi bir durum. Ben bunu hamilelik mobbingi olarak ele alıyorum.”

-“İlk olarak iş görüşmelerinde ‘Çocukla zor olmaz mı?’ sorusuyla karşılaşıyorsunuz. Daha da vahimi, evliysen ya da çocuğun varsa iş bulman çok zor.”

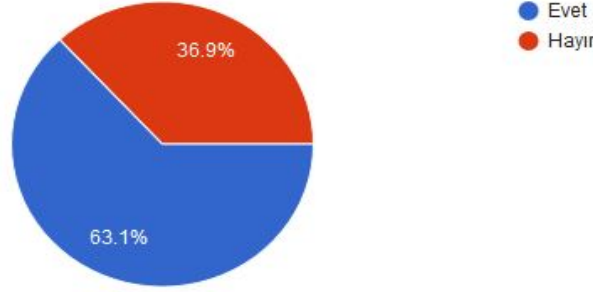
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşyerinde cinsiyet ayrımcılığı

Ankete katılan kadınların yüzde 63'ü, bir diğer ifadeyle her 10 kadından 6'sı, “İş hayatımda cinsiyetim nedeniyle ayrımcılığa uğradım/uğruyorum” diyor.

"İş hayatımda cinsiyetim nedeniyle ayrımcılığa uğradım/uğruyorum"

214 responses

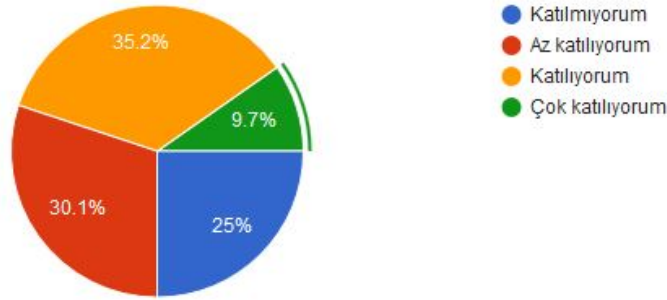

'Şık ve güzel olmam bekleniyor'

"Kadın olduğum için sürekli şık/bakımlı/güzel olmam bekleniyor" şeklindeki ifadeye "katılmadığını" belirten kadınların oranı sadece yüzde 25. Kadınların yüzde 75'i bu ifadenin yer aldığı soruya, "Çok katılıyorum", "Katılıyorum" ya da "Az katılıyorum" cevabını veriyor. "Katılıyorum" ve "Çok katılıyorum" diyen kadınların oranı toplam yüzde 45.

"Kadın olduğum için sürekli şık/bakımlı/güzel olmam bekleniyor"

216 responses

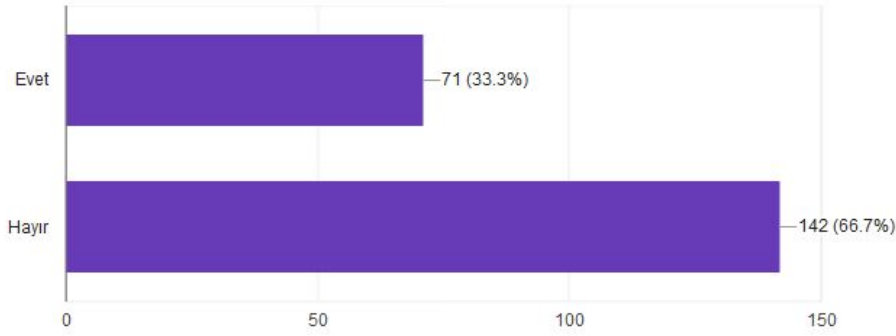
Yazılı basında çalışan bir kadın meslektaşımız şöyle diyor: **"Yazılı medyada kılık kıyafet konusu pek fazla problem olmuyor. Ancak TV alanında çalışan arkadaşların da fiziki özelliklerinden dolayı ayrımcılığa uğradığını biliyoruz."**

Yaş ayrımcılığı

Ankete katılan kadınların yüzde 33,3'ü "Yaşımdan dolayı ayrımcılığa uğradım/uğruyorum" diyor. Yüzde 66,7'si ise bu konuda ayrımcılığa uğramadığını düşünüyor. Ankete katılan kadınların büyük bölümünün (yüzde 70) 35 ve altı yaş grubunda olmasına karşın her 10 kadından 3'ünün yaşı nedeniyle ayrımcılığa uğradığını belirtmesi, ciddi bir soruna işaret ediyor.

"Yaşımdan dolayı ayrımcılığa uğradım/uğruyorum"

213 responses

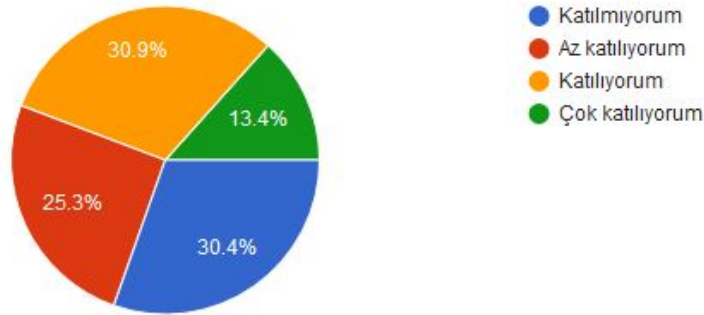

'Terfi almam/yükselmem zor'

Ankete katılan kadınların yüzde 44'ü "Cinsiyetimden dolayı terfi almam/yükselmem zor" şeklindeki ifadeye "Katılıyorum" ya da "Çok katılıyorum" yanıtını veriyor. Kadınların yüzde 25'i bu ifadeye "az katıldığını" belirtirken, "Katılmıyorum" yanıtını veren kadınların oranı sadece yüzde 30. Buna göre, ankete katılan her 10 gazeteci kadından 7'si, kadın olduğu için terfi almasının/yükselmesinin daha zor olduğu düşüncesine az ya da çok katılıyor.

"Cinsiyetimden dolayı terfi almam/yükselmem daha zor"

217 responses

Bir kadın meslektaşımız şöyle diyor: **"28 yıldır medya dünyasında olan bir kadın olarak yönetici olabildim. Ancak bunun için benimle aynı konumdaki tüm erkeklerden daha fazla çalışmam gerekti. Gözlemim şu; kadınların tutunabilmek için daima daha fazla çalışmak zorunda olduğu."**

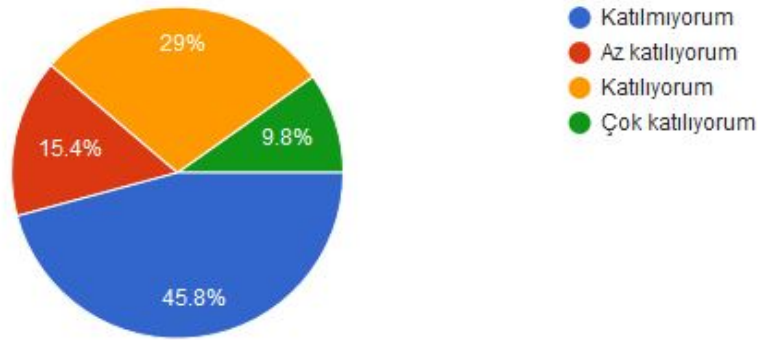
Bir diğer meslektaşımız ise genç bir kadın olarak terfi almayı başardığında erkek meslektaşlarının tepkisiyle karşılaştığını söylüyor: **"Meslektaşlarımdan daha sonra bu işe başlamam ve kadın olmam nedeniyle terfi ettiğimde nefret nesnesine dönüştüm. Kadın ve onlardan genç bir birey olarak yükselmiş olmam bana öfke yöneltti."**

Eşdeğer işe eşit ücret

“Benimle aynı işi (benzer işi) yapan erkek çalışanlardan daha düşük ücret alıyorum” şeklindeki ifadeye, ankete katılan kadınların yaklaşık yüzde 40’ı “Katılıyorum” ya da “Çok katılıyorum” yanıtını verirken, yüzde 46’sı “Katılmıyorum” yanıtını veriyor. “Az katılıyorum” diyenlerin oranı ise yüzde 15. Buna göre, kadınların yarısından fazlası (yüzde 54,2) ücret konusunda ayrımcılığa uğradığı düşüncesine az ya da çok katılıyor.

“Benimle aynı işi(benzer işi) yapan erkek çalışanlardan daha düşük ücret alıyorum”

214 responses

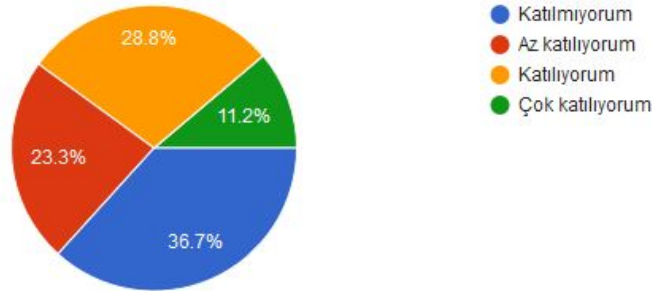

'Erkeklerden daha fazla çalışıyorum'

Ankete katılan kadınların yüzde 40'ı, bir diğer ifadeyle her 10 kadından 4'ü, başarılı görülme/takdir edilmek için erkek meslektaşlarından fazla çalıştığını söylüyor (Katılıyorum/Çok katılıyorum). Bu düşünceye az da olsa katıldığını söyleyen kadınların oranı yüzde 23. Buna göre, kadınların yüzde 63'ü başarılı görülme/takdir edilmek için erkek meslektaşlarından daha fazla çalıştığı düşüncesine az ya da çok katılıyor. Kadınların sadece yüzde 37'si "Katılmıyorum" diyor.

"Başarılı görülme/takdir edilmek için erkek meslektaşlarımdan daha fazla çalışıyorum"

215 responses

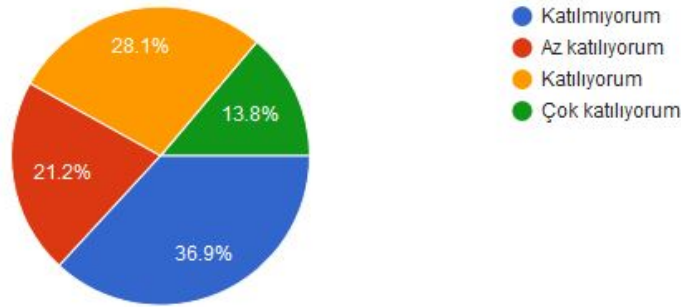

'Daha az ciddiye alınıyorum'

Ankete katılan kadınların yüzde 63'ü erkek meslektaşlarına göre daha az ciddiye alındığı, emeğinin daha az görüldüğü düşüncesine az ya da çok katılıyor. Kadınların yüzde 42'si "Katılıyorum" ya da "Çok katılıyorum" yanıtını verirken, yüzde 21'i "Az katılıyorum" diyor. "Katılmıyorum" diyen kadınların oranı ise yüzde 37'de kalıyor.

"Erkek meslektaşlarıma göre daha az ciddiye alınıyorum, emeğim daha az görünüyor"

217 responses

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞİDDET

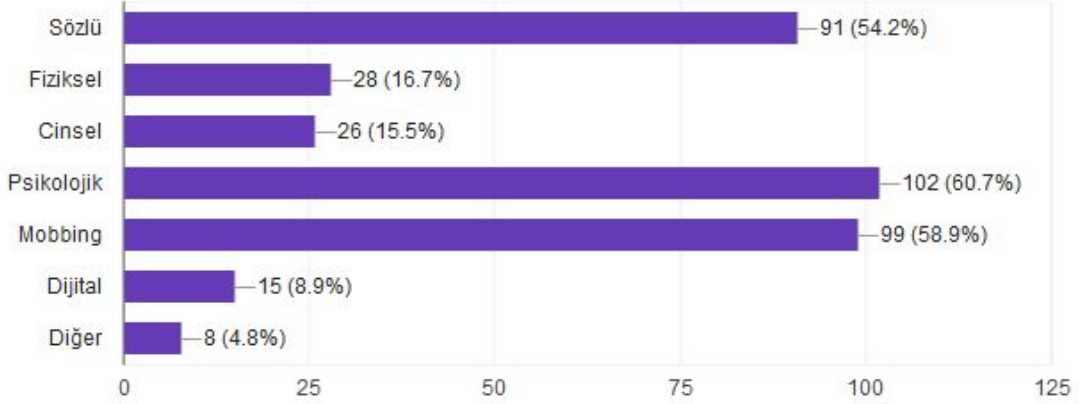
Gazeteci kadınlar, çalışma alanlarında sık sık şiddete maruz bırakılıyor. Şiddetin faili kimi zaman yönetici, kimi zaman çalışma arkadaşı, kimi zaman sosyal medya kullanıcısı, kimi zaman polis oluyor.

Ankete katılan kadınların neredeyse yarısı (yüzde 47,5), iş hayatında cinsiyeti nedeniyle en az bir kere şiddete maruz kaldığını ifade ediyor.

Bu kadınlar en çok psikolojik şiddete (yüzde 61-102 kadın) ve mobbinge (yüzde 59-99 kadın) maruz bırakıldığını belirtiyor. Şiddetin türüne ilişkin soruyu yanıtlayan 168 kadının yarısından fazlası (yüzde 54-91 kadın) sözlü şiddete maruz kaldığını ifade ederken, 28 kadın (yüzde 17) fiziksel şiddetle karşılaştığını dile getiriyor. 26 kadın (yüzde 15,5) ise cinsel şiddete maruz bırakıldığını belirtiyor. 15 kadının (yüzde 9) dijital şiddete maruz kaldığını belirtmesi de dikkat çekici.

"İş hayatımda ...şiddete maruz bırakıldım/bırakılıyorum"

168 responses

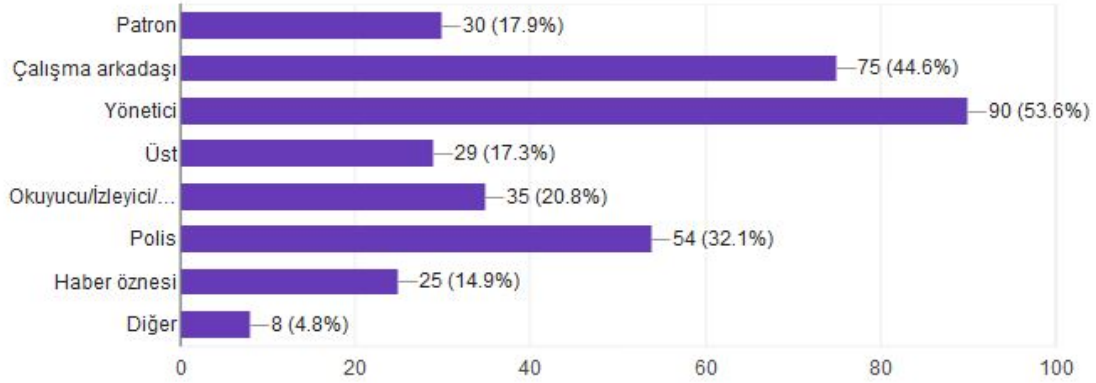

Yöneticiler ilk sırada

"Şiddeti uygulayan....umdu/ımdı" şeklindeki soruya gelen yanıtlarda, kadın gazetecilerin en çok yöneticileri tarafından şiddete maruz bırakıldığı görülüyor. Soruyu yanıtlayan 168 kadının 90'ı (yüzde 54) yöneticisinden şiddet gördüğünü belirtirken, 75 kadın (yüzde 45) çalışma arkadaşından şiddet gördüğünü ifade ediyor.

"Şiddeti uygulayanumdu/ımdı"

168 responses

Şiddet arttı

Üçüncü sırada ise polis bulunuyor. 54 kadın (yüzde 32) polis tarafından şiddet gördüğünü beyan ediyor. Kadın gazeteciler OHAL'in ilanından sonra bu şiddetin arttığını belirtiyor. Bir kadın meslektaşımız şöyle diyor: **"Özellikle OHAL ile beraber sokağa çıkmak yasaklanırken, sokağa**

çıkanlara polislerce bir şiddet uygulanmakta ve haber takibi için çıktığımız sokaklarda haber kaynaklarımızın uğradığı polis şiddetine biz de bizzat maruz kalmaktayız.”

Bir diğer kadın gazeteci ise şunları söylüyor: **“OHAL koşullarında gazetecilik yapmaya çalışmak oldukça zor bir hale geldi. Gittiğimiz haberde sürekli görüntünü çeken, fotoğrafını çeken polis memurları psikolojik anlamda biz gazetecileri etkiliyor.”**

İstanbul Üniversitesi'nin önündeki öğrenci eylemlerini takip ederken polisin fiziksel şiddetine maruz kaldığını anlatan bir muhabir kadın ise, polis amirinin daha sonra yanına gelerek **“Seni anaakım medyadan değil de alternatif basından zannettik. Özür dileriz”** dediğini anlatıyor.

Öte yandan soruyu yanıtlayan 35 kadın (yüzde 21) okuyucu/izleyici/sosyal medya takipçisi tarafından, 30 kadın ise (yüzde 18) patronu tarafından şiddete maruz bırakıldığını söylüyor.

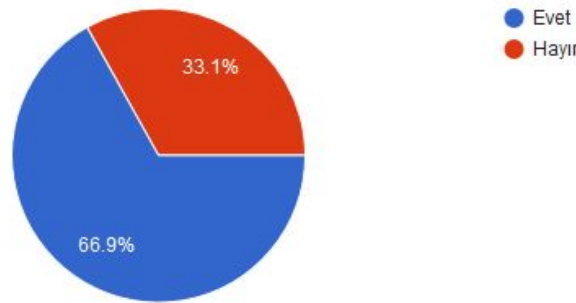
Kadınlar şiddeti duyuramıyor

“Yaşadığım şiddet sonrasımercilere başvurdum” şeklindeki anket sorusuna yalnızca 63 kadının yanıt vermesi, şiddete maruz bırakılan gazeteci kadınların çoğunlukla herhangi bir yere başvurmadığını ortaya koyuyor. Soruyu yanıtlayan 63 kadının 33'ü psikolojik destek alabileceği mercilere başvurduğunu belirtirken, yalnızca 21 kadın hukuki mercilere başvurduğunu söylüyor. Kadın örgütlerine veya meslek örgütlerine başvurduklarını söyleyen kadınların toplam sayısı ise 26.

“Yaşadığım şiddeti duyuramadım” ifadesinin yer aldığı soruyu yanıtlayan 154 kadının 103'ü, yani yüzde 67'si “evet” yanıtını veriyor. Yaşadığı şiddeti duyurabildiğini söyleyen kadınların oranı ise sadece yüzde 33 (51 kadın).

“Yaşadığım şiddeti duyuramadım”

154 responses

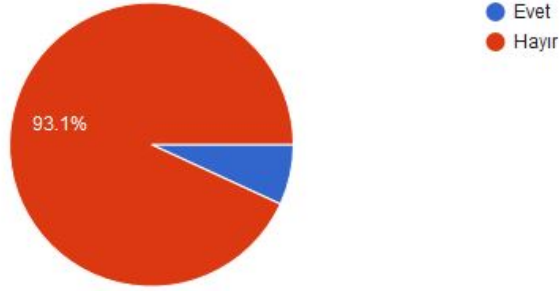

'TGS aklıma gelmiyor'

Ankete katılan kadınların neredeyse yarısı TGS üyesi olsa da “Yaşadığım olayı TGS ile paylaştım” diyen kadınların oranı sadece yüzde 7. Soruyu yanıtlayan 160 kadının 149'u, yani yüzde 93'ü, yaşadığı şiddet olayını TGS ile paylaşmadığını belirtiyor. Şiddete maruz bırakılan gazeteci kadınların çoğunlukla herhangi bir yere başvurmadığını da bu soru ortaya koyuyor.

“Yaşadığım olayı TGS ile paylaştım”

160 responses

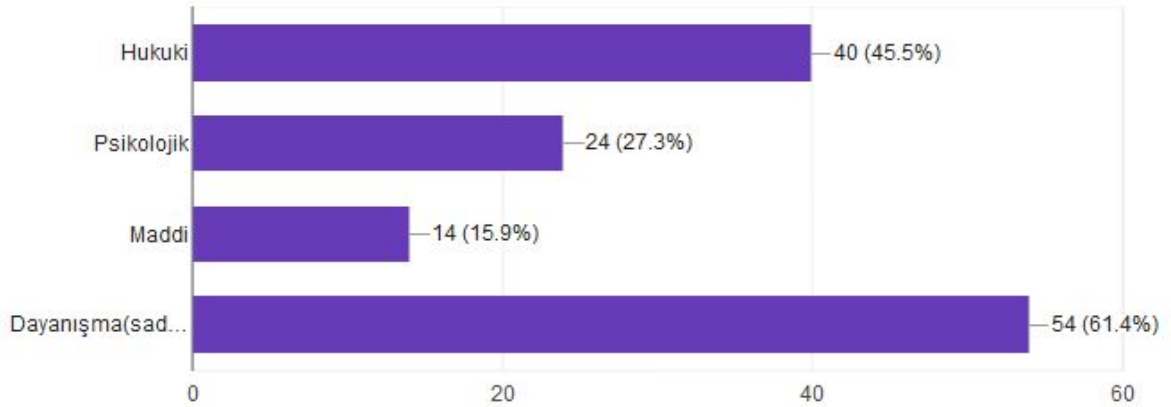
“Türkiye Gazeteciler Sendikası’nındesteğine başvurabilirim” şeklindeki soruyu yalnızca 88 kadının yanıtlaması da sendikamızın bu konudaki eksikliğini açıkça ortaya koyuyor. Bir meslektaşımız şöyle diyor: **“Çok üzgünüm ama TGS ile irtibat kurmak aklıma dahi gelmiyor. Ne acil bir durumda ne de uzun soluklu bir çalışmada.”**

Bir meslektaşımız ise sendikadan beklentisini şu sözlerle ifade ediyor: **“Kadınlar, gerek iş yaşamında gerekse sendikal mücadele içinde daha fazla yer almalı. Sendikalar da kadın kimliği, emeği, mücadelesi anlamında kadınların daha fazla önünü açmalı. Sendikalar, siyasi yapı ve örgütlerin arka bahçesi olarak kullanılmamalı. Gerek konfederasyon gerekse sendikalarda karar mekanizmaları içinde daha fazla kadın olmalı.”**

Öte yandan TGS’nin desteğine başvurabileceğini belirten kadınların yüzde 61’i dayanışma amacıyla yöneticilerle durumu paylaşabileceğini, yüzde 45,5’i hukuki destek isteyebileceğini, yüzde 27’si psikolojik destek için, yüzde 16’sı ise maddi destek için sendikaya başvurabileceğini söylüyor.

“Türkiye Gazeteciler Sendikası’nındesteğine başvurabilirim”

88 responses

‘Dövülmekle tehdit ediliyorum’

Ankete katılan kadın meslektaşlarımızın “Yaşadığınız şiddeti/mobbingi/ayrımcılığı TGS ile paylaşmak ister misiniz?” şeklindeki açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar da oldukça çarpıcı. Bu yanıtlar, kadınların meslek hayatları boyunca şiddetin pek çok biçimiyle yüz yüze geldiğini, hatta şiddetle iç içe çalışmak ve yaşamak zorunda bırakıldığını ortaya koyuyor:

-“Dövülmekle tehdit ediliyorum.”

-“**Yaptığımız haber kavgaları sırasında cinsiyet vurgulu hakaret ve imalarla çok sık karşılaştım.**”

-“Özellikle mesleğe yeni başladığım zamanlarda stajyer olarak ya da benzeri pozisyonlarda çalışırken psikolojik şiddete maruz kaldım. Fakat bunun cinsiyetimle ilgili olduğunu düşünmüyorum.”

-“**Daha önce çalıştığım yerde iş arkadaşım sinirlerine hâkim olamadığı için üstüme yürüdü ve bana vurmaya çalıştı. Araya başkaları girdiği için vuramadı ama küfürle konuşmaları ile taciz etmeye devam etti.**”

-“Çalışma arkadaşımın sözlü saldırısına uğradım. Sorumlu kişiye bildirdim. ‘Rapor yaz, yönetim kurulu toplantısında görüşelim’ dedi. Raporu yazdım, fakat asla görüşülmedi. O kişi hâlâ çalışıyor ve özür bile dilenmedi, uyarılmadı. Gerekçe ise bu kişinin işgücüne ihtiyaçları varmış.”

-“**Patronumdan bağıra çağıra küfür işittiğim oldu.**”

-“Yıllar önce bir yöneticinin sözlü hakaretine uğradım. Herkesin ortasında üstüme yürüdü. Kimse bir şey yapmadı. Yönetici pozisyonunda devam etti.”

‘Sahada erkek meslektaşlarımızdan şiddet görüyoruz’

Bir meslektaşımız; muhabir, fotomuhabiri ya da kameraman olarak sahada çalışan gazeteci kadınların haber takibi sırasında erkek meslektaşlarından gördüğü şiddete dikkat çekiyor:

-“Özellikle sahada çalışırken, hele ki kameramanlık, fotomuhabirliği gibi fiziksel kondisyon gereken işler yaparken kadınlar çok fazla yıpranmakta. Erkek meslektaşlarımız ne kadar kaba saba, hatta hırçın çalıştıklarının farkında bile değiller. Sürekli birbirinin üzerine basarak, birbirini engelleyerek, yanındakini umursamayarak çalışan bir erkek güruhu ile mücadele etmek durumundasınız. Bunun kasıtlı olmasa da işin parçası haline gelmesi içler acısı bir durum.”

‘Mobbinge maruz kaldım’

Çok sayıda gazeteci kadın işyerinde mobbinge maruz bırakıldığını anlatıyor. Kadınların mobbinge karşı bulabildiği yegâne çözümün ise istifa olduğu görülüyor. Anketimize katılanlar içinde mobbinge karşı hukuki mücadele vererek kazanım elde edebildiğini söyleyen tek bir kadın meslektaşımız bulunmuyor.

-“**Müdürüm olan şahıs mobbing uyguladı ve yalan rapor düzenleyerek beni haksız yere işten attırdı.**”

-“Eski işyerimde sistematik mobbing yaşadım, hukuki sonuç alamadım.”

-“Haber müdürlüğü ve istihbarat şefliği dahil olmak üzere tüm işleri yaptığım halde iş tanımı muhabir olarak bırakıldı ve maaşım düşük tutuldu. İşten ayrılmam için mobbing uygulandı. Oradan ayrıldığım için konuyu kapattım.”

-“Yaptığınız işi sahiplenmişsiniz. Ortaya güzel bir iş çıksın diye gece, hatta hafta sonu bile ofise gidiyorsunuz. Egosundan gözünün ucunu göremeyen kendini beğenmiş kadın patronunuz çalıştığınız bölüme gelip sanki siz odada yokmuşsunuz gibi yöneticinize ‘bunlar neden bu kadar çok çalışıyor ki ne gerek var hiç anlamıyorum’ diyor. Başka bir gün, aynı ‘kadın’ patronunuz gelip ‘Siz bu kurumda çalıştığınız için insanlar size değer veriyor’ diyebiliyor. Yasal olarak çalışmanız gereken haftalık iş saatini dakikası dakikasına dolduruyor, üzerine mesaiye kalıyorsunuz. Gazeteciliğin masa başında yapılmadığını anlatamadığınız gibi 5 dakika geç kaldığınız zaman psikolojik baskı yapılıyor. Sizden mesainiz dışında da dahil olmak üzere haber yazmanızı istiyorlar. Sonra da ‘biz aslında o haberi yapmayacaktık. Neden yazdın ki? / Bunu zaten bu haliyle yayınlayamayız, neden uğraştın ki?’ şeklindeki alaycı tavırlara maruz kalıyorsunuz. Hastalıktan ölüyorsunuz. Gözünüzü kırpacak haliniz yokken gözünüzün içine baka baka ‘biz burada hasta olan insanı sevmeyiz yalnız’ diyorlar. Yazdığınız her haber değiştiriliyor, size özgüven eksikliği yükleniyor ve ‘buradan çıksam kimse bana iş vermez’ düşüncesine kapılıyorsunuz. Bunlar bir dergide yaşanan ufak tefek birkaç örnek. Daha çok var ama kimseyi bunaltmak istemem. Ben bu şirkette yaşadığım sorunu istifa ederek çözdüm. Umarım sektör bu patronlardan en kısa sürede kurtulur.”

‘Patron sigortamı kesti, ses çıkaramadım’

Kadın meslektaşlarımız, kötü çalışma koşullarına mahkûm edildiklerini, hak gaspına uğradıklarını, ancak işsiz kalma korkusuyla seslerini çıkaramadıklarını ifade ediyor:

-“Patron sürekli TV reklam satışlarının düşmesinden çalışanlarını sorumlu tuttu, tutuyor. Buna göre muamele yapıp sürekli işten çıkarılma tehdidiyle çalıştırıp koşulları giderek kötüleştiriyor. 3 çalışan işten çıkarıldı. Benimle birlikte başka bir çalışanın da sigortası sebepsiz ve habersiz yere kesildi. Şu an sigortasız çalışıyoruz ve işsiz kalmaktan korktuğumuz için sesimizi yeterince çıkaramıyoruz.”

-“Aşırı iş yükü, adaletsiz iş bölümü, karar alma süreçlerinin dışında bırakılma.”

-“Görev tanımı dışındaki alanlarda çalıştırılmaya zorlanma.”

-“Uzun mesai saatleri, yıllık ve haftalık izinlerin yeterince kullanılmaması, buna rağmen iş/haber beklentisinin maksimum düzeyde olması. Takdir edilmeme ve işyerinde sürekli rekabet ortamı yaratılması.”

‘Sürekli taciz ediliyorum’

Gazeteci kadınların işyerlerinde karşılaştığı bir diğer sorun ise cinsel taciz:

-“Benim bağlı bulunduğum bir yönetici değildi, spor bölümünde yöneticiydi, sürekli whatsapp’tan mesaj atıyordu; ‘bacakların güzel’, ‘şöyle güzelsin’, ‘böyle tatlısın’ diye... Bir başka olay da yayınevinde yaşandı. Genel yayın yönetmeni durup dururken ‘karı gibi bıldı bıldı etme’ dedi ve sesler yükseldi...”

-“Abartmıyorum, her gün işyerinde erkeklerin sözlü tacizine maruz kalıyorum. ‘Çok güzelsin, taş gibisin, dört karı olayı çıksın seni alacağım’ derler, seksi film yıldızlarına benzetirler, mesaj atarlar, cevap vermeme beklerler...”

Israrlı takip

Bir kadın meslektaşımızın anlattıkları, şiddet türleri arasında bulunan, ancak hakkında çok az şey bilinen 'ısrarlı takibin' bariz bir örneği. Mor Çatı'nın verilerine göre, 2014 yılından 2017'nin ilk 6 ayına kadar 56 kadın ısrarlı takibe maruz kaldı. Buna karşın 'ısrarlı takip', halen Türk Ceza Kanunu'nda tanımlı bir suç değil. Meslektaşımız failin cezasız kaldığından yakınıyor:

- "Mesleğimin farklı dönemlerinde mobbing, şiddet, ayrımcılık kategorilerine girebilecek farklı olaylar yaşadım. Beni en çok etkileyen 2015'ten beri devam etmekte olan bir şiddet olayıdır. Gazetede yazılarımı takip eden bir şahıs (erkek), bir yıldan fazla süredir telefonla taciz etti, geçen yıl gazete binasına geldi (fakat içeri alınmadı), ardından da ev adresimi bularak evime geldi, kapıyı zorlayarak içeri girmeye, bana zarar vermeye çalıştı. Polis tarafından yakalandı, ardından iki kamu davası açıldı, davalar hâlâ sürmekte, saldırgan bu süre içinde hiç ceza almadı, tutuksuz yargılanıyor ve serbest durumda. Mahkemeden avukatım aracılığıyla iki sefer uzaklaştırma ve koruma kararı çıkarttım, bu karar hâlâ geçerliliğini korumakta. Saldırganların şiddet ve taciz olaylarında hâkimler tarafından her olayda ısrarla salıverilmesi, bir başka deyişle cezasızlık, Türkiye'nin en büyük sorunudur."

SONUÇ

Bu araştırmalar, sendikal politikaların oluşturulmasında ve sendikal mücadele önceliklerinin belirlenmesinde büyük önem taşıyor. Bu açıdan, 221 gazeteci kadınla anket yaparak gerçekleştirdiğimiz bu araştırma sonucunda gazeteci kadınların iş yaşamında karşılaştıkları ayrımcılığa ve şiddete ilişkin elde ettiğimiz veriler ve meslektaşlarımızın anlattıkları, toplumsal cinsiyete ilişkin sendikal politikalarımızın belirlenmesinde bizlere yol gösterecek. Elbette önümüzdeki günlerde akademi ile işbirliği içinde daha geniş kapsamlı araştırmalar yapma gerekliliği ve hedefi de önümüzde duruyor.

Gazeteci kadınlar olarak iş yaşamında karşılaştığımız ayrımcılığın ve şiddetin boyutlarını gözler önüne seren bu araştırma, aslında bizlere çıkış yolunu da işaret ediyor. Bu şiddete ve ayrımcılığa son vermenin yolu, gazeteci kadınlar olarak bir araya gelmemizden, birlikte mücadele etmemizden geçiyor.

Bizler, bu hedefle 2013 yılında kurmuş olduğumuz TGS Kadın ve LGBTİ Komisyonu aracılığıyla cinsiyet ayrımcılığına ve her türlü şiddete karşı mücadele etmeye devam edeceğiz. Bütün kadın meslektaşlarımızı da bu mücadeleye omuz vermeye çağırıyor, "Birlikte Güçlüyüz" diyoruz.

Yaşasın kadın dayanışması!

**TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI
KADIN VE LGBTİ KOMİSYONU**